

Konkurs rzeźbiarski
inspirowany dziełami
IGORA MITORAJA

WOLNOŚĆ

Oświęcim, kwiecień 2023 r.

Oddajemy w Twoje ręce katalog konkursu rzeźbiarskiego „Wolność”, inspirowanego twórczością Igora Mitoraja. 15 kwietnia 2023 r. w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu 49 młodych ludzi, uczniów szkół średnich – artystycznych, ogólnokształcących i technicznych – z Oświęcimia, Bielska-Białej, Katowic, Gliwic, Kęt i Tychów, spotkało się, by tworzyć. Efekty ich pracy przedstawiamy w niniejszej książeczce i na pokonkursowej wystawie.

Wolność – wewnętrzna, osobista, nieskrępowana, ograniczona, zabrana, ukryta, wyrrywająca się z okowów, **wolność** tworzenia i **wolność** destrukcji – to tylko niektóre ze skojarzeń z tym fundamentalnym pojęciem.

Wolność wyrażona w dziełach młodych uczestników konkursu ma wiele odcieni. Od prostych dezyderatów nieskrępowanego prawa do zabawy (także tej ze świata dorosłości) poprzez prawo do wyrażania siebie w twórczości, zainteresowaniach, wyglądzie, światopoglądzie, buncie, po przejmujące wyobrażenia **antywolności** w aspekcie osobistym, społecznym czy światopoglądowym.

Tworzywo młodych artystów – glina, łącząca powstałe dzieła o niezwykle różnorodnej formie i tematyce, niesie w sobie także własne przesłanie. Nierozzerwalnie związana z człowiekiem i jego cywilizacją – wszak to materiał pierwotnego stworzenia, farba naskalnych malowideł, tworzywo tabliczek z pismem klinowym i ceramicznych figurek, naczyń, rzeźbiarskich szkiców i dzieł – ale także krematoryjnych krążków w Auschwitz.

Niewielkie prace wiele nam mówią – indywidualnie i jako całościowy efekt konkursu. Potrzeba tworzenia i zaangażowania, zagłuszana często we współczesnym świecie technologicznym hałasem, wciąż towarzyszy kolejnym pokoleniom młodych ludzi. A to dla nas – organizatorów – ma największe znaczenie.

19 kwietnia 2023 r. podczas obchodów 80. rocznicy powstania w getcie warszawskim Marian Turski, który przeżył łódzkie getto, KL Auschwitz, dwa marsze śmierci i pobyty w innych obozach koncentracyjnych, przywołał słowa ostatniego przywódcy powstania Marka Edelmana: „Najważniejsze jest życie, a gdy się już ma życie, najważniejsza jest wolność. I często dla tej wolności znów przychodzi oddawać życie”.

Młodzi ludzie, którzy kilka dni wcześniej tworzyli w MDSM „swoją wolność”, nie muszą na szczęście mierzyć się z tak dramatycznymi decyzjami. Dlatego my – szczególnie w kontekście dramatu wojny rozgrywającej się za naszą granicą, musimy dziś, jutro i w przyszłości zrobić wszystko, by to nigdy się nie zmieniło.

Wierzmy, że jednym z małych kroków na tej drodze jest projekt „Wolność”.

Joanna Klęczar-Déodat
Dyrektorka MDSM Oświęcim

Agnieszka Kołodziej-Ryś
Kurorka projektu „Wolność”

prof. dr hab. Stefan Konstańczak
Uniwersytet Zielonogórski

Wolność jako atrybut człowieczeństwa

Społeczeństwo ludzkie rozwija się i stwarza najlepsze warunki dla pomyślności obywateli, gdy mogą oni sami decydować o sobie i drodze własnego rozwoju. Przysługująca jednostkom wolność jest ograniczona jednak tym, że korzystając z niej nikomu nie ograniczamy możliwości rozwoju. Wolność „nie domyka się”, co znaczy, że nie ma jej żadnej szczegółowej definicji ani jej wzorcowego przykładu. Wolność jest bowiem stanem do osiągnięcia, a nie czymś, co zostało w pełni osiągnięte. To wielość możliwości wyboru, z których każdy wybiera to, co pozwala mu osiągnąć to co wydaje mu się najlepsze dla niego samego. Wolność jednak nie jest tym samym co dowolność, co znaczy, że korzystając ze swej wolności nie mogą zmierzać ku celom nierealnym, niemożliwym dla mnie do osiągnięcia, np. ku celom nieistniejącym. Spośród wielu możliwości wybieram tę, która wydaje się najbardziej realna do osiągnięcia. Oznacza to, że wolność to nasze własne ryzyko i całkiem możliwe, że nasz wolny wybór okaże się błędny. Całkiem jak w labiryncie, gdzie jest wiele możliwych dróg podążania naprzód ale tylko niektóre prowadzą do obranego celu. Korzystanie z własnej wolności oznacza stąd konieczność korzystania ze swego intelektu,

potęgi rozumu, najdoskonalszego narzędzia, jakim obdarzyła nas natura.

Wolność uskrzydla ludzi, pozwala nam wykroczyć ponad biologiczne ograniczenia. Mogliśmy dzięki rozsądnemu korzystaniu z niej bić rekordy sportowe, wznieść się w powietrze, tworzyć rzeczy, których wzorców w naturze nie ma. Nasza wrodzona ciekawość potrzebuje wolności, braku ograniczeń w poszukiwaniach.

Wolności nie da się zdefiniować, gdyż jej konstytutywną cechą jest przypisanie do stanów psychicznych jednostki. Każdy zatem odczuwa ją inaczej. Można natomiast próbować ją scharakteryzować za pomocą jej zewnętrznych przejawów:

1. Wolność jest przynależna każdej jednostce od momentu urodzenia i tylko od jednostki zależy, w jakim zakresie z niej korzysta. Nie można się jej zrzec ani odrzucić.

2. Wolność jest kategorią dynamiczną, a zatem jej zakres nie jest trwale ustalony i zmienia się wraz z ewolucją systemów społecznych, politycznych, prawnych i ekonomicznych oraz zależy od stadium rozwoju osobniczego jednostek. Jej poczucie jest zależne od środowiska społecznego, w którym egzystujemy. Nie istnieje żaden racjonalny powód, dla którego ludziom w dowolnym społeczeństwie powinien przysługiwać większy zakres wolności od naszej. Wolność jest najbardziej egalitarną ze wszystkich wartości.

3. Poczucie wolności jest niezbędne do tego, aby ludzie mogli korzystać w całej rozciągłości

z dyspozycji swego intelektu, stąd jako wartość ma zawsze charakter pozytywny, zdobiący jednostkę. Jest niezbędna do tego, aby ludzie byli w stanie tworzyć nowe teorie, dzieła sztuki czy projektować nowe organizacje społeczeństwa.

4. Czyjaś wolność można tylko pomniejszyć, nigdy nie można jej całkiem pozbawić – człowiek zawsze może myśleć co chce, także wtedy, kiedy jest zakuty w kajdany. Prawne ograniczanie wolności jest znormalizowane i ograniczone w czasie.

5. Wolność artystów jest specyficzna, gdyż tworzą oni swe dzieła w zasadzie bez powodu. Nie może być przyczyny, która by ich zmuszała do tworzenia.

Wykład o wolności, otwierający konkurs rzeźbiarski

Igor Mitoraj / Andrea Bosio, CC BY-SA 2.0

Agnieszka Stabro

Igor Mitoraja droga do wolności

Igor Mitoraj, jeden z największych rzeźbiarzy XX wieku i jeden z najślawniejszych polskich artystów, urodził się 26 marca 1944 r. w niemieckim Oederan, położonym w Saksonii, kilkanaście kilometrów na zachód od Freiburga.

Przyszedł na świat jako syn polskiej robotnicy przy-musowej, Zofii Makiny i pochodzącego z Paryża oficera Legii Cudzoziemskiej, przebywającego w położonym na tamtejszych terenach obozie jenieckim, George'a. Nazwisko biologicznego ojca Igora Mitoraja (któremu na imię dano Jerzy i które to imię artysta sam zmienił na Igor, gdy wyemigrował do Francji), pozostanie zagadką.

Drogi rodziców Mitoraja rozchodzą się: w lutym 1945 r. Matka z synem trafiają do Drezna, skąd uciekają w czasie bombardowania, George wraca do Paryża. Z Drezna Igor i Zofia udają się do Grojca, położonego pod Oświęcimiem. To tutaj Zofia Makina wychodzi za mąż za Czesława Mitoraja, który przysposabia małego jeszcze wówczas Jerzego, stąd też zacznie się wędrówka artysty po Polsce i po świecie: w 1959 r. Igor rozpoczyna naukę w Liceum Technik Plastycznych w Bielsku-Białej, aby następnie, w latach 1966–1968 studiować na krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Studiów Igor jednak nie kończy – w roku 1968 decyduje się na emigrację do Francji, skąd podróżuje po świecie.

W 1985 r. kupuje dom w tokańskim mieście Pietrasanta, gdzie osiedla się na stałe. Tam też zostaje pochowany w 2014 r.

Charakterystyczne nie tylko ze względu na swoje gabaryty, ale przede wszystkim na unikatowy styl, rzeźby Igora Mitoraja, czerpiące inspiracje z antyku, a jednocześnie odwołujące się do kondycji współczesnego człowieka, nie unikające ekspozycji cierpienia, a nawet przeciwnie – podkreślające ludzką ułomność i bezradność, szybko podbiły gusta zachodnich krytyków i odbiorców sztuki. Rozpoczynając od wystawy w 1976 r. w paryskiej galerii „La Hune” sztuka „Michała Anioła ze wschodu” – jak go nazywano, cieszy się rosnącą popularnością. Igor Mitoraj wystawia na całym świecie, m.in. w Niemczech, Szwajcarii, Monte Carlo, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Stanach Zjednoczonych, Anglii, Polsce, Grecji. Zostaje honorowym obywatelem miasta Pietrasanta, otrzymuje tytuł doktora honoris causa krakowskiej ASP (2003) oraz najwyższe państwowe odznaczenia: Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2005) i Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (2012). Umiera 6 października 2014 r. w swojej posiadłości na południu Francji, w Château de Confoux, długie lata zmagając się z chorobą nowotworową.

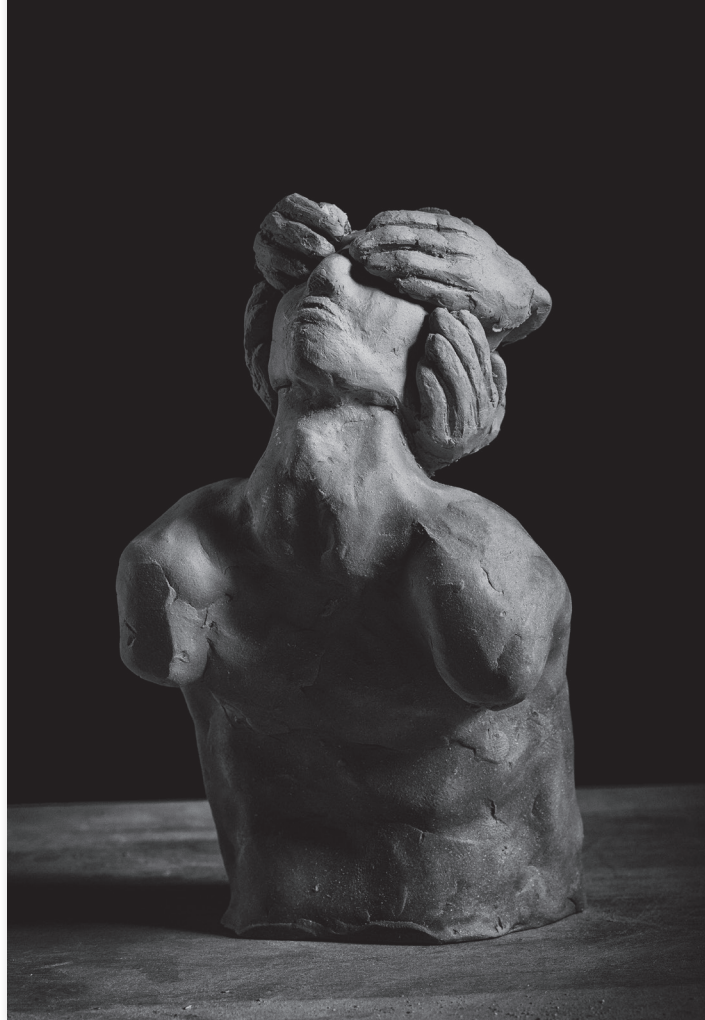
Całe życie Igora Mitoraja było dążeniem do osobistej i twórczej wolności. Udało mu się, artysta pozostał wierny sobie i ideałom swojej sztuki. Warto podążać jego drogą, drogą do wolności.

I NAGRODA

„MIND PRISONER”

Olga Tabak
GORZÓW

I Liceum Ogólnokształcące
im. ks. Stanisława Konarskiego
w Oświęcimiu

I NAGRODA

Monika Sowa
RADZIECHOWY

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych
im. Juliana Fałata
w Bielsku-Białej

II NAGRODA

Szymon Ciupiński
GLIWICE

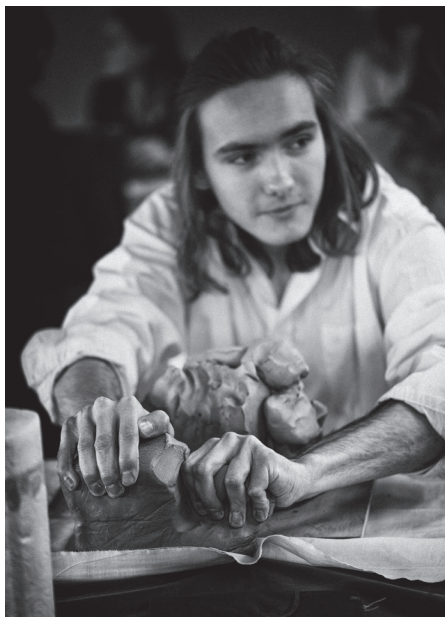
Liceum Sztuk Plastycznych
w Gliwicach

III NAGRODA

Kamila Franek
POGWIZDÓW

Państwowe Liceum
Sztuk Plastycznych
im. Juliana Fałata
w Bielsku-Białej

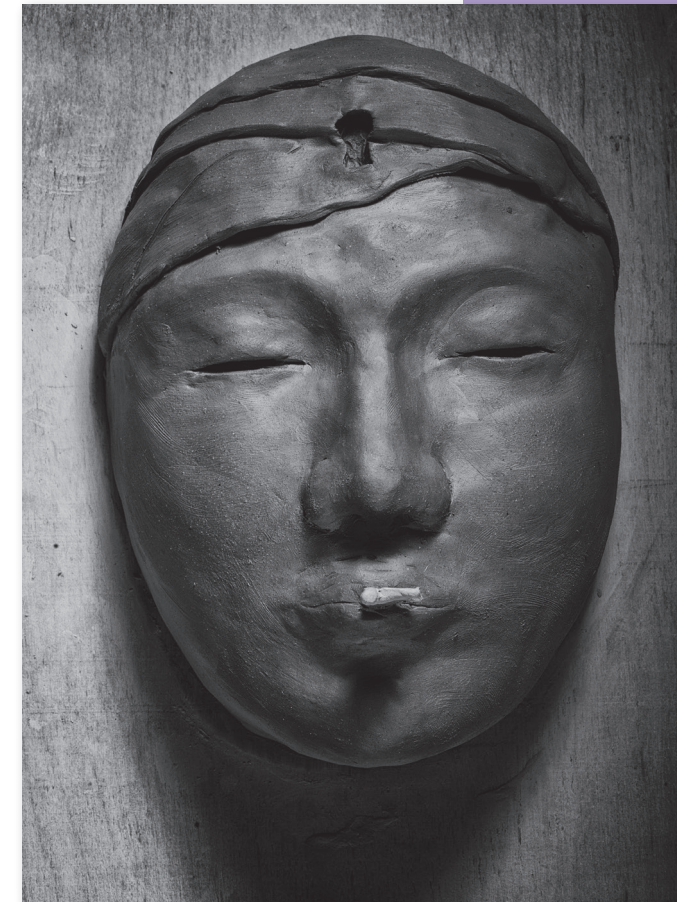
NAGRODA PREZYDENTA OŚWIECIMIA – MIASTA POKOJU

„SŁOWA UWALNIAJĄ UMYŚŁ”

Wolność słowa pomaga uwolnić swoje poglądy.

Klaudia Mikulska
ZEBRZYDOWICE

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych
w Katowicach

NAGRODA STAROSTY OŚWIĘCIMSKIEGO

Martyna Matejczyk
JAWISZOWICE

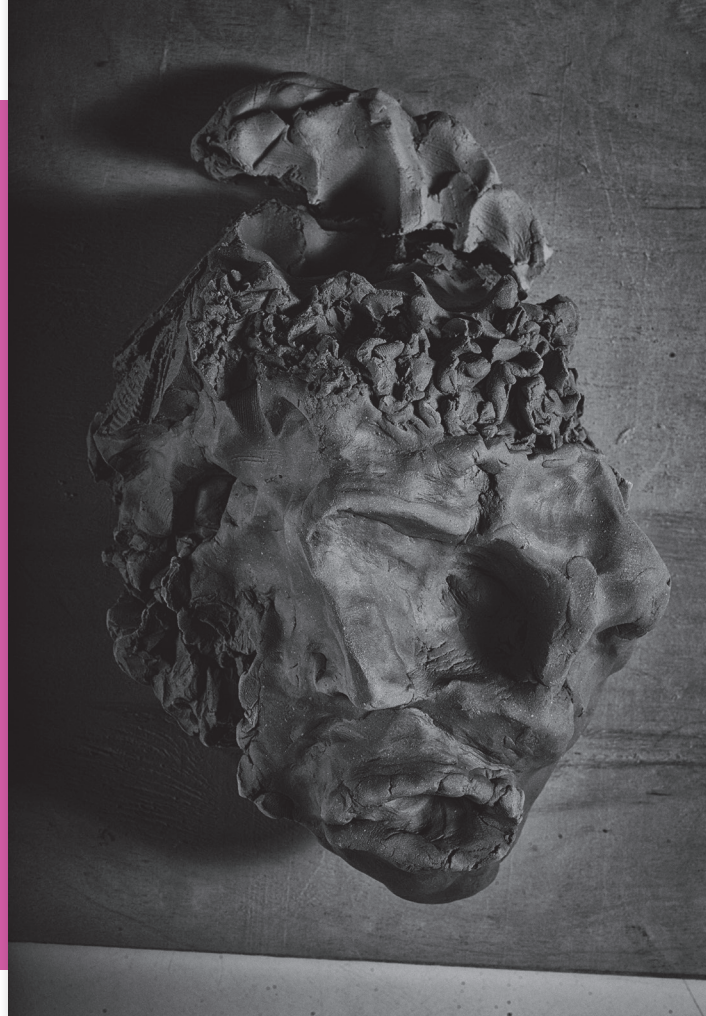
Powiatowy Zespół Nr 2 Szkół Ogólnokształcących
Mistrzostwa Sportowego i Technicznych
im. Ignacego Łukasiewicza
w Oświęcimiu

NAGRODA WÓJTA GMINY OŚWIĘCIM

Julia Klęczar
OŚWIĘCIM

Zespół Szkół Zawodowych Towarzystwa Salezjańskiego
w Oświęcimiu

WYRÓŻNIENIE

Patryk Baczak
BIELSKO-BIAŁA

Prywatne Liceum Ogólnokształcące Creative
w Bielsku-Białej

WYRÓŻNIENIE

„SWOBODA”

Wiktoria Kovács
OŚWIĘCIM

Zespół Szkół Zawodowych
Towarzystwa Salezjańskiego
w Oświęcimiu

WYRÓŻNIENIE

„IMPERFEKCJA W PERFEKCYJNYM ŚWIECIE”

To dzieło przedstawia człowieka, który decyduje się być inny niż reszta, nie kieruje się trendami.

Dawid Rodak
OŚWIĘCIM

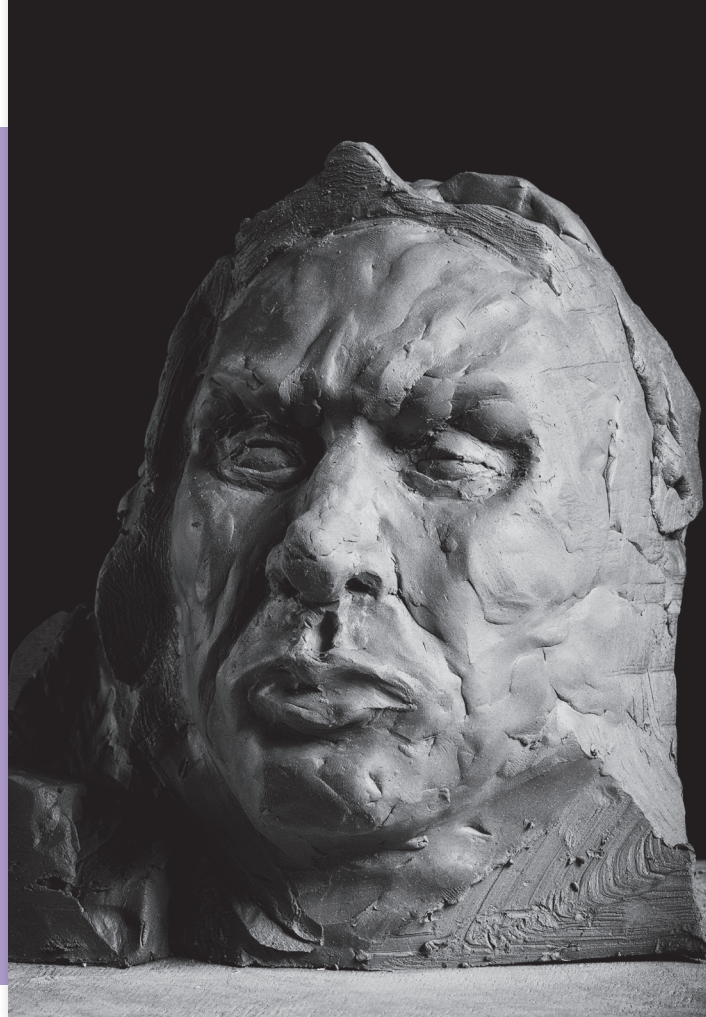
Powiatowy Zespół Nr 2 Szkół Ogólnokształcących
Mistrzostwa Sportowego i Technicznych
im. Ignacego Łukasiewicza
w Oświęcimiu

WYRÓŻNIENIE

Denis Smrek
OŚWIĘCIM

Powiatowy Zespół Nr 2 Szkół Ogólnokształcących
Mistrzostwa Sportowego i Technicznych im. Ignacego Łukasiewicza
w Oświęcimiu

WYRÓŻNIENIE

Miłosz Wojtas
GLIWICE

Liceum Sztuk Plastycznych
w Gliwicach

„NO FREEDOM IN THIS PLACE”

Inspirowane piekłem kobiet, wolnością do swojego ciała. Motyle oznaczają wolne nienarodzone dzieci.

Emilia Zimna
OŚWIĘCIM

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych
w Katowicach

Marianna Chojnowska
BRZESZCZE

Oliwia Dudzik
JAWISZOWICE

Emilia Dźwigoń
GROJEC

Antoni Franków
CZĘSTOCHOWA

Dominika Fryc
OŚWIĘCIM

Simona Furman
OŚWIĘCIM

Jakub Jagiełło
BRZESZCZE

Szymon Jagiełło
BRZESZCZE

Aleksandra Janik
SPYTKOWICE

Kamila Januszko
TYCHY

Franciszek Kacorzyk
BRZESZCZE

Kornelia Kacperek
GIERAŁTOWICE

Natalia Marszałek
ZABORZE

Marika Możdżeń
GROJEC

Zofia Myśliwiec
BRZESZCZE

Arkadiusz Oksień
OŚWIĘCIM

Adam Kędzior
BESTWINKA

Nadia Kluwak
OŚWIĘCIM

Nikodem Krakowczak
OŚWIĘCIM

Vincent Lach
BRZEZINKA

Filip Parysz
OŚWIĘCIM

Maja Pasternak
OŚWIĘCIM

Justyna Paszko
BRZESZCZE

Katarzyna Pater
OŚWIĘCIM

Kornelia Pędrys
ŁAZY

Joanna Pyjas
BRZESZCZE

Antonina Syska
CHEŁMEK

Blanka Świętoń
BRZESZCZE

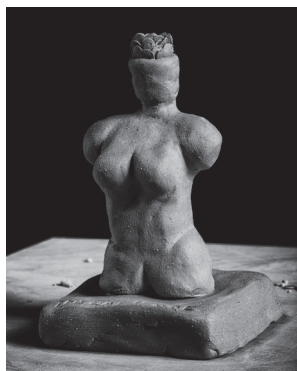
Justyna Wołoszyn
KOZY

Wiktoria Wójcik
ŁAZY

Magdalena Szafraniec
OŚWIĘCIM

Tymoteusz Szczęśniak
OŚWIĘCIM

Łukasz Szromba
GIŁOWICE

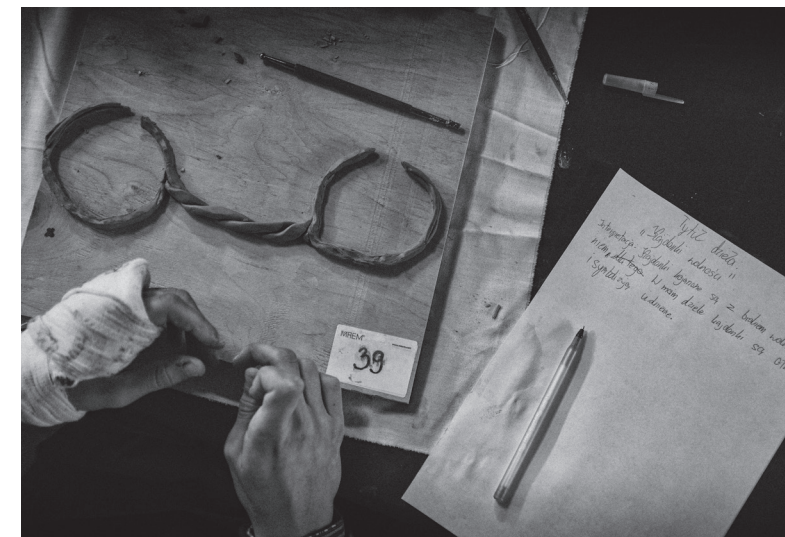
Sonia Szymutko
POLANKA WIELKA

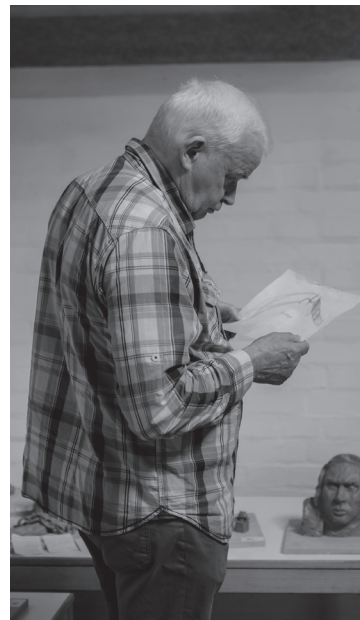

Joran Zurmühl
GEESTLAND, NIEMCY

Weronika Żurek
GROJEC

Konkurs rzeźbiarski „Wolność” inspirowany dziełami Igora Mitoraja

Koncepcja:

Joanna Klęczar-Déodat, Agnieszka Kołodziej-Ryś

Kuratorka projektu:

Agnieszka Kołodziej-Ryś

Koordynacja:

Barbara Daczyńska, Bożena Grzywa

Fotografie:

Krzysztof Janik

Teksty:

Joanna Klęczar-Déodat, prof. dr hab. Stefan Konstańczak, Agnieszka Stabro

Korekta:

Janusz Toczek

Skład:

Barbara Daczyńska

Jury konkursowe:

Remigiusz Dulko, Joanna Klęczar-Déodat, Agnieszka Kołodziej-Ryś, prof. dr hab. Stefan Konstańczak, Adam Niesyto

Wydawca:

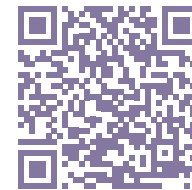
Fundacja na Rzecz Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu

Partnerzy:

Fundacja im. Róży Luksemburg, Miasto Oświęcim, Powiat Oświęcimski, Gmina Oświęcim, MAEM, Dom Wydawniczy REBIS, Dan Cake, OKSiR Oświęcim, Energylandia

Działalność MDSM jest wspierana finansowo przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RFN.

RELACJA VIDEO
Z KONKURSU

